

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ
2. แบบสนทนากลุ่ม
3. แบบบันทึกการสังเกตการณ์มีส่วนร่วม
4. แบบบันทึกสุขภาพช่องปาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

ประเด็น	แนวคำถาม
1. การดำเนินงาน & การมีส่วนร่วม	- ท่านทราบเกี่ยวกับกิจกรรมการส่งเสริมทัศนศึกษาในนักเรียนประถมศึกษาหรือไม่ อย่างไร - ท่านทราบเกี่ยวกับปัญหาโรคในช่องปากของนักเรียน (บุตรหลาน) หรือไม่ อย่างไร - ท่านใส่ใจปัญหาโรคในช่องปากของนักเรียน (บุตรหลาน) อย่างไร - ท่านได้เกี่ยวข้อง/มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมทัศนศึกษาของนักเรียน (บุตรหลาน) หรือไม่ อย่างไร
2. กิจกรรมและแนวทางที่ต้องการพัฒนา/แก้ไขปัญหา	- ท่านอยากให้ทางโรงเรียนดำเนินการอย่างไร - ท่านอยากเข้าไปร่วมดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

แบบสัมภาษณ์ครุอนามัย

ตอนที่ 1 ผู้ให้สัมภาษณ์ชื่อ.....
ตำแหน่ง.....อายุ.....ปี

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปและการดำเนินงาน

- 2.1 ท่านจัดกิจกรรมการส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นอย่างไร
- 2.2 ท่านมีบทบาทอย่างไรบ้าง ต่อการดำเนินงานส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนและมีใครบ้างที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียน เกี่ยวข้องอย่างไร
- 2.3 ท่านมีความพร้อมและมีความรู้ความเข้าใจต่อการดำเนินงานส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร
- 2.4 ท่านคิดว่ากิจกรรมส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนได้ช่วยพัฒนา และส่งเสริมในกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร
- 2.5 การดำเนินงานส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างหรือไม่ อย่างไร (ผู้บริหาร ครูและผู้ร่วมงาน นักเรียน เช่น ในด้านความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ)
- 2.6 ท่านมีความพอใจกับผลการดำเนินงานหรือไม่
- 2.7 ปัญหา-อุปสรรคในการดำเนินงานมีอะไรบ้าง และท่านได้แก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร
- 2.8 ท่านต้องการให้เกิดการพัฒนา และแก้ไขปัญหาด้านทัศนสุขภาพในโรงเรียนอย่างไร

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ร่วมงานในสถานีนอนามัย

ตอนที่ 1 ผู้ให้สัมภาษณ์ชื่อ.....
ตำแหน่ง.....อายุ.....ปี

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปและการดำเนินงาน

2.1 หลังจากมีการปรับเปลี่ยนระบบสถานบริการจากสถานีนอนามัยตำบลเป็นศูนย์สุขภาพชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงาน รวมทั้งการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

2.2 ท่านเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนอย่างไรบ้าง

2.3 ท่านคิดว่าการปฏิบัติในงานประจำของท่านเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

2.4 ในฐานะที่ท่านปฏิบัติงานในหน่วยงานเดียวกันกับทันตภิบาล ท่านมีบทบาทเกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง ต่อการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียน

2.5 ปัญหา-อุปสรรคในการดำเนินงานมีอะไรบ้าง และท่านได้แก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

2.6 ท่านต้องการให้เกิดการพัฒนา และแก้ไขปัญหาด้านทันตสุขภาพในโรงเรียนอย่างไร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 1 ผู้ให้สัมภาษณ์ชื่อ.....
ตำแหน่ง.....อายุ.....ปี

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปและการดำเนินงาน

- 2.1 ท่านเห็นว่าสภาพการดำเนินงานส่งเสริมทัศนศึกษาในโรงเรียนเป็นอย่างไรบ้าง
- 2.2 ท่านคิดว่าบุคลากรในโรงเรียนมีความพร้อมสำหรับการดำเนินงานส่งเสริมทัศนศึกษาหรือไม่ เพียงใด
- 2.3 โรงเรียนมีขั้นตอนการดำเนินงานส่งเสริมทัศนศึกษาอย่างไร
- 2.4 ในฐานะที่เป็นผู้บริหารท่านมีบทบาทอย่างไรบ้าง ต่อการดำเนินงานส่งเสริมทัศนศึกษาในโรงเรียน
- 2.5 ท่านมีการนิเทศและติดตามประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมทัศนศึกษาอย่างไรบ้าง
- 2.6 ท่านพอใจกับผลการดำเนินงานส่งเสริมทัศนศึกษาในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร
- 2.7 ปัญหา-อุปสรรคในการดำเนินงานมีอะไรบ้าง และท่านได้แก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร
- 2.8 ท่านต้องการให้เกิดการพัฒนา และแก้ไขปัญหาด้านทัศนศึกษาในโรงเรียนอย่างไร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

แบบสัมภาษณ์หัวหน้าสถานีนอนามัย

ตอนที่ 1 ผู้ให้สัมภาษณ์ชื่อ.....

ตำแหน่ง.....อายุ.....ปี

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปและการดำเนินงาน

2.1 ท่านเห็นว่าสภาพการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพใน โรงเรียนเป็นอย่างไรบ้าง

2.2 ท่านคาดหวังไว้อย่างไรเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพใน โรงเรียน หลังมีการเปลี่ยนแปลงระบบสถานบริการจากสถานีนอนามัยเป็นศูนย์สุขภาพชุมชน

2.3 ศูนย์สุขภาพชุมชนได้เตรียมการ หรือปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

2.4 ศูนย์สุขภาพชุมชน/สถานีนอนามัยมีความพร้อมในของเรื่องบุคลากร ต่อการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

2.5 ในฐานะเป็นผู้บริหาร ท่านมีบทบาทอย่างไรต่อการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียน

2.6 ท่านมีการนิเทศและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานส่งเสริมทันตสุขภาพอย่างไรบ้าง

2.7 ท่านพอใจกับผลการดำเนินงานหรือไม่

2.8 ปัญหา-อุปสรรคในการดำเนินงานมีอะไรบ้าง และท่านได้แก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

2.9 ท่านต้องการให้เกิดการพัฒนา และแก้ไขปัญหาทันตสุขภาพในโรงเรียนอย่างไร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

แบบสนทนากลุ่ม

แนวคำถามการสนทนากลุ่ม นักพัฒนาและครูอนามัย

ประเด็น	แนวคำถาม
1. การดำเนินงานส่งเสริมทัศนสุขภาพในนักเรียนประถมศึกษา	- ความสำคัญ/ความจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมทัศนสุขภาพ และเกิดประโยชน์อย่างไร - กิจกรรมส่งเสริมทัศนสุขภาพในนักเรียนประถมศึกษาทำอะไรบ้าง แต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างไร - รูปแบบการประสานงานเป็นอย่างไร - ความพึงพอใจของบุคคลที่เกี่ยวข้อง (เช่น ครู ผู้ปกครองนักเรียน ฯลฯ) ต่อการดำเนินงานเป็นอย่างไร - มีการประเมินผลหรือไม่ อย่างไร
2. การมีส่วนร่วม	- มีทีมงานที่ร่วมดำเนินการหรือไม่ อย่างไร - บรรยากาศในการทำงานเป็นอย่างไร - มีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร - ระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกเป็นอย่างไร
3. ปัญหา – อุปสรรค	- การสามารถในการดำเนินงาน - ระบบการทำงาน - ผลกระทบอื่นๆ
4. กิจกรรมและแนวทางที่ต้องการพัฒนา/แก้ไขปัญหา	- กิจกรรมที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติม - ต้องการพัฒนา/แก้ไขปัญหาทัศนสุขภาพในนักเรียนประถมศึกษาอย่างไร - จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาคืออย่างไร

แบบบันทึกสุขภาพช่องปาก

เลขที่.....

ชื่อ. คช. / คณ.....นามสกุล.....

วัน เดือน ปีเกิด.....อายุ.....ปี.....เดือน

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ชื่อหมู่บ้าน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่ตรวจฟัน.....ผู้ตรวจ.....

ครั้งที่ 1 (ว/ด/ป).....

ครั้งที่ 2.....

55

51,# 52

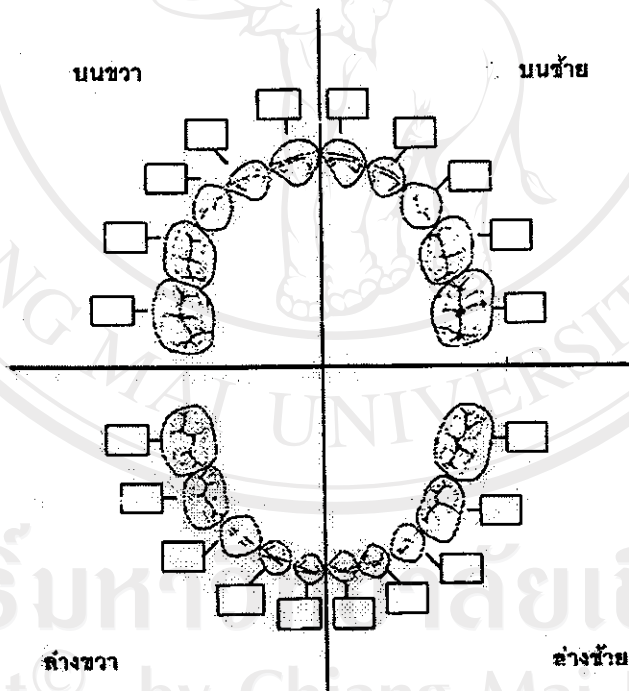
65

75

81,# 82

85

แผ่นกราฟจุลินทรีย์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University

ตรวจฟันเด็ก ลงรหัส 0 ฟันไม่ผุ, 1 ฟันผุ, 2 ฟันอุดแล้ว, 4 ฟันถอน, 9 ฟันยังไม่ขึ้น

1. ขณะนี้เด็กมีฟันซี่ใดอยู่ในช่องปากบ้าง รวมเด็กมีฟัน.....ซี่

2. เด็กมีฟันผุซี่ใดบ้าง รวมเด็กมีฟันผุ.....ซี่

เกณฑ์การตรวจและการบันทึกสภาพช่องปาก

สภาวะของฟัน

การตรวจฟันจะเรียงลำดับจากฟันซี่สุดท้ายในขากรรไกรบนด้านขวา เลื่อนมาทางด้านหน้าจนถึงฟันซี่สุดท้ายในขากรรไกรด้านบนซ้าย เลื่อนมาที่ซี่สุดท้ายในขากรรไกรล่างด้านซ้าย แล้วมาทางด้านหน้าจนถึงฟันซี่สุดท้ายในขากรรไกรล่างด้านขวา ในแต่ละซี่จะเริ่มตรวจจากด้าน Occlusal, Mesial, Buccal, Distal และ Lingual ตามลำดับ การบันทึกให้บันทึกสภาวะของฟันแต่ละซี่ให้เสร็จก่อนที่จะตรวจซี่ต่อไป

เกณฑ์การวินิจฉัยสภาวะตัวฟัน

รหัสสำหรับบันทึกสภาวะฟันน้ำนม มีดังนี้

รหัส	สภาวะฟัน
0	ฟันปกติ (Sound)
1	ฟันผุ (Decayed)
2	ฟันอุดแล้ว (Filled)
4	ฟันถูกถอน (Missing)
9	ฟันยังไม่ขึ้น (Unerupted)

0 ตัวฟันปกติ (Sound crown) ฟันปกติ คือ ฟันไม่ผุ หรือไม่เคยได้รับการรักษาจากโรคฟันผุก่อน ฟันผุในระยะเริ่มแรก หรือลักษณะการผุที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่ใจให้นับเป็นฟันไม่ผุ ซึ่งลักษณะต่อไปนี้จะนับว่าเป็นฟันไม่ผุ

- มีจุดขาว หรือขาวขุ่นคล้ายขอลค์ (white or chalky spots)
- Arrested caries
- ฟันเปลี่ยนสี (discoloured) หรือมีรอยขรุขระ (rough spots) เมื่อใช้ probe แตะแล้วไม่มีลักษณะ

อ่อนนุ่ม

- บริเวณหลุมร่องฟันที่ติดสี (stain) เมื่อมองด้วยตาเปล่าไม่สามารถบอกได้ว่ามีความผิดปกติได้

เคลือบฟัน (undermined enamel)

- จุดดำ จุดมันวาว จุดแข็งหรือเป็นหลุมที่เคลือบฟันที่เป็นลักษณะของฟันตกกระระดับปานกลาง (moderate) ถึงรุนแรง (severe)

- ฟันสึกที่ไม่มีการบูรณะด้วย

1 ฟันผุ (Decayed) บันทึกเมื่อพบว่าหลุมร่องฟัน หรือบริเวณผิวเรียบของฟันมีรูผุชัดเจน มีฟันหรือผุหนึ่งซี่ ฟันที่อุดหรือเคลือบหลุมร่องฟันไว้แล้วแต่มีรูผุอีก หรือตัวฟันที่ผุหมดแล้วเหลือแต่รากฟันจะนับอยู่รหัส นี้ด้วย

2 ฟันอุดแล้ว (Filled crown) บันทึกเมื่อพบว่ามีการอุดฟันบนตัวฟันซี่นั้นแล้วและไม่มีการสุในส่วนใดๆเพิ่ม

4 ฟันถอน (Missing tooth) บันทึกเมื่อฟันที่ถูกถอนเนื่องจากฟันผุ หรือถอนเพราะสาเหตุอื่น เช่น จากอุบัติเหตุ จากการกระแทก หรือกรณีอื่นๆ

9 ฟันยังไม่ขึ้น (Unerupted crown) บันทึกกรณีที่ฟันยังไม่ขึ้น หรือขึ้นบางส่วนแต่เห็น occlusal surface ไม่หมด หรือฟันที่ขึ้นมายังไม่ถึงครึ่งซี่ หรือ ฟันที่ไม่สามารถตรวจได้

ดัชนีคราบจุลินทรีย์ (Plaque Index by Stallard et al.)

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินคราบจุลินทรีย์

พื้นที่ตรวจ

ตามดัชนีเดิมจะตรวจฟันในด้าน labial, buccal ของฟันซี่ 16, 11, 26, 36, 31, 46 แต่ในที่นี้นำมาใช้ตรวจในฟันน้ำนมเด็กเล็กจึงคัดแปลงมาตรวจในด้าน labial และ Buccal ของฟันซี่ 55, 51, 52, 65, 75, 71, 72, 85 ดังตาราง

# 55	# 51, # 52	# 65	# 75	# 71, # 72	# 85

กรณีไม่มีฟันซี่ 51, 52 ให้ตรวจฟันซี่ 61, 62 หรือ 53, 63 แทน และถ้าไม่มีฟันซี่ 71, 72 ให้ตรวจฟันซี่ 81, 82 หรือ 73, 83 แทน กรณีไม่มีฟันขึ้นให้บันทึกด้วยรหัส 9

เกณฑ์การลงบันทึก

รหัส	เกณฑ์
0	ไม่ติดสีข้อมที่ฟัน
1	ติดสีข้อมปกคลุมไม่เกิน 1/3 ของด้านของฟัน
2	ติดสีข้อมปกคลุมมากกว่า 1/3 แต่ไม่เกิน 2/3 ของด้านของฟัน
3	ติดสีข้อมมากกว่า 2/3 ของด้านของฟัน
9	ไม่มีฟันขึ้น หรือ ไม่สามารถตรวจได้

การคำนวณ

$$PI \text{ ของแต่ละคน} = \frac{\text{ผลรวมคะแนนทั้งหมด}}{\text{จำนวนพื้นที่ตรวจ}}$$

$$PI \text{ ของกลุ่ม} = \frac{\text{ผลรวมคะแนน PI ของแต่ละคน}}{\text{จำนวนคนทั้งหมดที่ตรวจเกณฑ์การประเมินผล}}$$

-ค่า PI ของแต่ละคนเปรียบเทียบกับค่าดัชนีแผ่นคราบจุลินทรีย์ครั้งที่ 1 (PI₁) กับค่าดัชนีแผ่นคราบจุลินทรีย์ครั้งที่ 2 (PI₂) ว่าดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ และคิดเป็นร้อยละ

-ค่า PI กลุ่มพิจารณาค่า Mean ของกลุ่มเปรียบเทียบกับครั้งที่ 1 และ 2 พัฒนาขึ้นดีกว่าเดิมหรือไม่

ภาควิชา

แผนการประชุมวางแผนแก้ไขปัญหามลพิษตามกระบวนการ A-I-C

1. กำหนดการประชุมระดมความคิดเพื่อวางแผนปฏิบัติงานแก้ไขปัญหามลพิษในเด็กก่อนวัยเรียน
2. ตารางประชุมระดมความคิดเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหามลพิษในเด็กก่อนวัยเรียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

กำหนดการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวางแผนปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาสุขภาพในเด็กก่อนวัยเรียนบ้านโนนหม้อง
หมู่ที่ 2 และ 10 วันที่ 6-7 มกราคม 2546 สถานที่ สถานีอนามัยตำบลโนนหม้อง

วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
วันที่ 6 มกราคม 2546	09.00 – 09.30 น.	-ลงทะเบียน	-คุณกาญจนา
	09.30 – 09.40 น.	-เปิดการประชุม	-หัวหน้า สอด. โนนหม้อง
	09.40 – 09.55 น.	-กิจกรรมแนะนำตัว,สร้างความคุ้นเคย	-คุณจุลณี
	09.55 – 10.05 น.	-ชี้แจงความเป็นมา,วัตถุประสงค์ และกำหนดการประชุม	-คุณสุมาลี
	10.05 – 10.10 น.	-แจ้งข้อตกลงในการประชุม	-หน.ปรีชิตี
	10.10 – 10.25 น.	-เกม "คอกไม้"	-คุณจุลณี,คุณกาญจนา
	10.25 – 10.40 น.	-เกม "ลมพัดลมพัด"	-คุณจุลณี
	10.40 – 10.55 น.	-เกม "สลัดที่นั่ง"	-คุณจุลณี
	10.55 – 11.00 น.	-พัก	-คุณแม่สุวรรณศรี
	11.00 – 12.00 น.	-ร่วมกันวิเคราะห์พิจารณาสาเหตุของปัญหาสุขภาพของเด็กและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	-ทีมวิทยากร (ทีมที่ 1 คุณมนตรี,คุณกาญจนา ทีมที่ 2 คุณเจษฎา,ทพญ.พัชรลักษณ์)
	12.00 – 13.00 น.	-พักรับประทานอาหารกลางวัน	-คุณแม่สุวรรณศรี
	13.00 – 13.15 น.	-กิจกรรม "มอบมาลัย"	-คุณจุลณี,คุณกาญจนา
	13.15 – 13.40 น.	-สร้างความตระหนักเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาสุขภาพของเด็ก	-คุณเจษฎา,คุณกาญจนา และครูอนามัยโรงเรียน
13.50 – 15.00 น.	-ร่วมกันกำหนดภาพฝันเกี่ยวกับสุขภาพเด็ก	-ทีมวิทยากร	
วันที่ 7 มกราคม 2546	09.00 – 09.30 น.	-ลงทะเบียน	-คุณกาญจนา
	09.30 – 10.00 น.	-แนวคิดในการพัฒนา	-คุณมนตรี
	10.00 – 10.20 น.	-บททวนการร่วมทำกิจกรรม, สรุปภาพฝัน	-ทพญ.พัชรลักษณ์
	10.20 – 12.00 น.	-ร่วมสร้างแนวทางแก้ไขปัญหา โดยเขียนแผนการปฏิบัติงาน, สรุปผลการประชุม,เปิดการประชุม	-ทีมวิทยากร, -ทพญ.พัชรลักษณ์
	12.00 – 13.00 น.	-รับประทานอาหารกลางวัน ร่วมกัน	-คุณแม่สุวรรณศรี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 19 การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาดูสุขภาพในเด็กก่อนวัยเรียน

วาระกิจกรรม	เวลาที่ใช้	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	สื่อ - อุปกรณ์
วันที่ 6.มกราคม 2546 1. ลงทะเบียน	09.00 – 09.30 น.	-เพื่อทราบจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด	1.1 เมื่อผู้เข้าร่วมประชุมมาถึงให้ลงทะเบียนชื่อ	-คุณกาญจนา	-เพิ่มรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม, ปากกา
2. กล่าวเปิดการประชุม	09.30 - 09.40 น.	-เพื่อกล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมและเปิดการประชุม	2.1 หัวหน้าสถานอนามัยตำบลโนนซ้อ กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม และเปิดการประชุม	-หน.ปรีชิต	
3. ผู้เข้าร่วมประชุม (ศจร.) แนะนำตัว พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นในสิ่งที่จะได้รับจากการประชุมครั้งนี้	09.40 – 09.55 น.	-สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ศจร. เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยรู้จักกันมากขึ้น และรู้สึกเป็นกันเอง -สร้างความภาคภูมิใจและเป้าหมายร่วมกัน	3.1 ผู้ดำเนินการแนะนำกิจกรรม โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แนะนำตัวเองโดยให้ออก ชื่อ-สกุล -ความคาดหวังในการเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ -สิ่งที่ชอบ- ไม่ชอบ	-คุณอุบลณี -คุณเจษฎา (ถาวรดี-โอ)	-ป้ายชื่อติดหน้าอก ศจร. ทุกคน -กล้องถ่ายรูป -กล่องวีดีโอ
4. ชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการประชุม	09.55 – 10.05 น.	-เพื่อปรับความคาดหวังของ ศจร. และเป้าหมายร่วมกันให้เข้าใจตรงกัน	4.1 ผู้วิจัยชี้แจงความเป็นมา, วัตถุประสงค์ และขั้นตอนของการประชุม 4.2 แจ้งกำหนดการประชุม	-คุณสุนาลี	-กำหนดการประชุม
5. ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอข้อคิดงในการประชุมร่วมกัน	10.05 – 10.10 น.	-สร้างข้อคิดงร่วมกันเพื่อใช้เป็นกฎกติกาในการประชุมครั้งนี้	5.1 ผู้ดำเนินการชี้แจงว่าให้กลุ่มร่วมกันคิดว่าการเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ เราควรมีกฎ – กติกา หรือสัญญาใจร่วมกันอย่างไรบ้าง เพื่อให้การประชุมเป็นไปอย่างเรียบร้อยด้วยดี และมีระเบียบ	-หัวหน้าปรีชิต -คุณเจษฎา ช่วยเขียนใส่กระดาษปรีฟ	-กระดาษปรีฟ, ปากกาเมจิก

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการกิจกรรม	เวลาที่ใช้	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	สื่อ - อุปกรณ์
6. เกม "ดอกไม้"	10.10 - 10.25 น.	- สร้างแนวความคิดความมีเหตุผลเพื่อ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	6.1 จัดหาดอกไม้มาให้เด็กทุกคนมากที่สุดใส่ถุงดำไว้ (แต่ละ ชนิดไม่ควรมากเกิน 3 ดอก) 6.2 จากนั้นให้แต่ละคนออกมาเลือกหยิบเอาดอกไม้ไปคนละดอก 6.3 แต่ละคนออกไปแนะนำชื่อตัวเองและบอกเหตุผลว่าทำไมถึง เลือกดอกไม้ชนิดนั้น เพราะอะไร?	- คุณจุดฉิ่ง - คุณกาญจนา - คุณมนตรี ช่วยเขียนใส่ กระดาษปริ๊ฟ	- เกม "ดอกไม้" - เครื่องดนตรีไม้สากล ไว้ 2 ถาด
7. เกม "ลมพัด ลมพัด"	10.25 - 10.40 น.	- สร้างความสนุกสนานและแนวคิด เรื่องการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติงาน อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ	7.1 ผสม ทุกคนร่วมกันร้องเพลงลมพัด ลมพัด เมื่อร้องไปถึงท่อนที่ ว่า "พัดลมที่...." ซึ่งผู้ดำเนินกิจกรรมจะเป็นคนออกคำสั่งว่าพัด อะไร ถ้าผสม.คนใดมีลักษณะตามคำสั่งให้วิ่ง ไปยืนสถานีที่กับคน อื่น	- คุณจุดฉิ่ง	- ร้องเพลง ลมพัด ลมพัด
8. เกม "สลับที่นั่ง"	10.40 - 10.55 น.	- สร้างความสนุกสนานและแนวคิด เรื่องการทำงานและการประสาน งานเพื่อการทำงานเป็นทีม	8.1 ผสม.นั่งเก้าอี้ล้อมวงเอาแขนไขว้กับขาอีกคนไว้ไม่ให้หลุด ผู้ดำเนิน กิจกรรมออกคำสั่งให้ ผสม.ปฏิบัติ โดย ถ้ามี 1 ให้ให้ทุกคน เปลี่ยนที่นั่งเลื่อนไปทางซ้าย นับ 2 เลื่อนเปลี่ยนไปทางขวา นับ 3 ให้ทุกคนยืนขึ้น 8.2 ผู้ดำเนินกิจกรรมออกคำสั่ง โดยนับทีละครั้ง และนับเป็นชุด ต่อเนื่อง ได้แนะนำว่าให้ทุกคนฟังคำสั่งแล้วร่วมปฏิบัติตามพร้อม เพรียงกัน	- คุณจุดฉิ่ง	
9. พัก	10.55 - 11.00 น.			- คุณแม่สวรรค์	
10. วิเคราะห์สถานการณ์ ปัจจุบันเกี่ยวกับปัญหา สุขภาพในเด็กก่อนวัย เรียน (A ₁)	11.00 - 12.00 น.	- เพื่อร่วมกันค้นหาปัญหาที่สำคัญ เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพที่เกิดขึ้นใน ชุมชนและจัดลำดับความสำคัญ ของปัญหา	10.1 ผู้ดำเนินการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมออกเป็น 2 กลุ่ม (ตาม หมู่ที่) 10.2 แนะนำวิทยากรประจำกลุ่ม 10.3 ให้สม ภาษณ์ในกลุ่มช่วยกันค้นหาปัญหาเกี่ยวกับ เรื่องสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน (อายุ 0 - 5 ปี) ในชุมชนของตน	- คุณแม่สวรรค์ - คุณสุภาวดี ชีแจงราย ละเอียด และแนะนำทีม วิทยากร - ทีมวิทยากรประจำ กลุ่มย่อย 2 กลุ่ม	- ใบงานที่ 1 (วิเคราะห์ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ เด็กก่อนวัยเรียน), - กระดาษแปดเหลี่ยม, - กระดาษเปล่า, ปากกา, - กระดาษกาว, กระดาษ

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการกิจกรรม	เวลาที่ใช้	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	สื่อ-อุปกรณ์
-จัดลำดับความสำคัญของปัญหาสุขภาพในเด็กก่อนวัยเรียน			เรื่องว่ามีปัญหาเรื่องสุขภาพอะไรบ้าง โดยให้แต่ละคนเขียนลงในกระดาษที่แจกให้ หรือกรณีไม่สะดวกในการเขียน วิทยากรประจำกลุ่มจะเป็นผู้ช่วยเขียนให้ตามคำบอกเล่าของสมาชิกในกลุ่มคนนั้น เพื่อนำไปติดลงในกระดาษปรีฟของแต่ละกลุ่มพร้อมทั้งให้เตรียมผู้ที่จะออกไปเล่าให้กลุ่มใหญ่ฟัง 10.4 จากปัญหาที่ได้ของทั้ง 2 ให้สมาชิกกลุ่มใหญ่ช่วยกันจัดกลุ่มและลำดับความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพที่เกิดขึ้นกับเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน เป็นการช่วยกันสรุปปัญหาสุขภาพที่สำคัญในเด็กก่อนวัยเรียน พร้อมนำเสนอ	(ทีมที่ 1 คุณมนตรี, คุณกาญจนา และทีมที่ 2 คุณเจษฎา, ทพญ. พัชราลักษณ์) -คุณเจษฎา ช่วยเขียนลงในกระดาษปรีฟ และสรุปประเด็นปัญหาที่ได้ -คุณมนตรี สรุปกิจกรรม	ปรีฟ, ปากกามจิก
11. พักรับประทานอาหารกลางวัน	12.00 – 13.00 น.	-เพื่อสร้างความสามัคคี และคุ้นเคยกัน	11.1 รับประทานอาหารร่วมกันที่สถานเอนกนันทาคารในนบสอง โดยจัดทำอาหารเลี้ยง ผงร. ทุกคน (ชาวบ้านห่อข้าวออกมาร่วม)	-คุณแม่สวรรค์ -คุณกาญจนา	-เตรียมพร้อมมาลัยไว้ (เข็ม, ด้าย)
12. กิจกรรมเกม "ขอม มาลัย"	13.00 – 13.15 น.	-หาผู้นำหรือแกนนำในการทำงาน พร้อมทั้งสร้างแนวคิดเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา	12.1 ผู้ดำเนินการแนะนำกิจกรรมและขอตัวแทนผู้เข้าร่วม 1 คน ได้นำมาลัยที่ร้อยไว้แล้วไปให้สมาชิกในกลุ่ม 1 คน (ที่กลุ่มลงความเห็นว่าจะเป็นผู้นำกลุ่มในงานพัฒนาได้) 12.2 ผู้ดำเนินการสรุปเกมว่า จากการทำขอมมาลัย ไขว้เป็นห่วงใหญ่ เหมือนกับร่านปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ จัดกลุ่มเป็นหมวดหมู่ ซึ่งผู้ตั้งตัวเส้นด้ายที่นำมาร้อยมาลัยนั้น เปรียบเสมือนเป็นห่วงปัญหาให้ เป็นหมวดคา บริหารจัดการความสำคัญในการแก้ไขต่อไป	-คุณจุลณี -คุณกาญจนา	-กิจกรรมเกม "ขอม มาลัย" -เตรียมพร้อมมาลัยไว้ หนึ่งห่วงใหญ่

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการกิจกรรม	เวลาที่ใช้	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	สื่อ-อุปกรณ์
13. เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตำบลโพนทองได้มาเล่าถึงสถานการณ์ของเด็กก่อนวัยเรียน	13.15 – 13.40 น.	วัตถุประสงค์ -เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับสุขภาพในเด็กก่อนวัยเรียน	13.1 ศึกษารายการสุขภาพและทัศนคติในพื้นที่ยังไม่ถึง เด็กนักเรียนและเด็กก่อนวัยเรียน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานที่นำมาให้ที่ประชุมทราบ - สถานการณ์ของปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพในเด็กนักเรียนประถมฯ และเด็กก่อนวัยเรียน - การดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง - ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานมีอะไร 13.2 ผู้ดำเนินการสรุปสถานการณ์สุขภาพในเด็กก่อนวัยเรียนของ ชุมชนบ้าน โพนทอง และสอบถามสมาชิกในที่ประชุมว่าอยาก เพิ่มเติมอะไรเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของนักเรียน หลังจากที่ได้รับ ทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่หรือไม่	-คุณสุมาลี เกริ่นนำเจ้า ประเด็น -นักวิชาการสาธารณสุข สุข.พันตาภิบาล	
-เพิ่มเติมในประเด็น ปัญหาและสาเหตุเกี่ยวกับสุขภาพ, ทัศนคติสุขภาพ ของเด็ก	13.40 - 13.50 น.		14.1 ผู้ดำเนินการชี้แจงการที่กิจกรรมในการรวมกันกำหนดภาพ อนาคต (ภาพฝัน) ที่อยากให้เป็นและสามารถจะเป็นจริงได้เกี่ยวกับ เรื่องสุขภาพของเด็ก โดยยกเอาปัญหาภาพรวมเกี่ยวกับสุขภาพของ เด็กในหมู่บ้านที่ร่วมกันคิดขึ้นมาแล้วนำมาเป็นประเด็นและเลือก เอาปัญหาที่หมู่บ้านต้องการจะแก้ไขให้ได้อย่างได้ศักยภาพและ ความสามารถของหมู่บ้าน โพนทอง พร้อมกับนำมาเป็นประเด็นใน การคิดภาพฝัน 14.2 โดยแบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น 2 กลุ่ม (ตามหมู่) ให้สมาชิกใน กลุ่มย่อยฯ กันคิดภาพฝันเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพของเด็กที่ อยากให้เกิดขึ้น (จากการเอาตัวปัญหาเป็นตัวนำในการคิด) อาจ	-คุณสุมาลี	ใบงานที่ 3 (ภาพฝัน), กระดาษปλά,ปากกา, กระดาษขาว,กระดาษ นรีฟ,ปากกามาร์ค เทปพันกั๊กเสียง
14. ร่วมกันกำหนดภาพ ฝันเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ ของเด็กก่อนวัยเรียนใน อนาคตที่ต้องการให้ เกิดขึ้นและต้องการ พัฒนาไปทิศทางใด อยากให้เป็นอย่างไร (A ₂)	13.50 – 15.00 น.	วัตถุประสงค์ -เพื่อเรียนรู้ร่วมกันในการกำหนด แนวทางในการแก้ไขปัญหาและ พัฒนาในเรื่องสุขภาพของเด็กก่อน วัยเรียน (อายุ 0-5 ปี)			

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการกิจกรรม	เวลาที่ใช้	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	สื่อ-อุปกรณ์
วันที่ 7 มกราคม 2546 1. ลงทะเบียน	09.00 – 09.30 น.	-เพื่อทราบจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม	เขียนเป็นตัวหนังสือ หรือวาดภาพ (ถ้าสมาชิกไม่สะดวกวิชาภาษาอังกฤษเขียนตามคำบอกเล่าของสมาชิกกลุ่ม) โดยเขียนไต่กระดาน แล้วนำไปติดตั้งในกระดานปริ๊นท์ (จะได้เป็นภาพพื้น 2 กลุ่ม) ตัวแทน (อาจมี 2 – 3 คน) แต่ละกลุ่มเล่าภาพพื้นของกลุ่มให้ที่ประชุม ฟัง ต้องกำนันำมารวมเป็นภาพพื้นทั้งหมดของหมู่บ้านเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพในเด็กก่อนวัยเรียน พร้อมกับให้ตัวแทนนำเสนอ 14.3 ผู้ดำเนินการสรุป และนำสรุปในวันต่อไป	-คุณมนตรี และทพญ. พัชราลักษณ์ ร่วมสรุปกิจกรรม	-ชาร์ตภาพพื้นรวมที่ได้
2. กิจกรรมแนวความคิดในการพัฒนา	09.30 – 10.00 น.	สร้างแนวคิดในการพัฒนาเพื่อการมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกร่วมกันในการพัฒนา	-ผู้เข้าร่วมประชุมลงชื่อ	-ผู้เข้าร่วมประชุมลงชื่อ	-เพิ่มรายชื่อ ผสร, ปากก
3. ทบทวนผลการร่วมทำกิจกรรมวันที่ 6 ม.ค. 46	10.00 – 10.20 น.	-เพื่อนำเข้าสู่การร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม การสร้างแนวทางการแก้ปัญหา	2.1 ผู้ดำเนินการนำเสนอภาพที่นำไปสู่การเขียนร่วมกันเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนา 2.2 ผู้ดำเนินการถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม ถึงแนวทางการพัฒนาที่เป็นไปได้ตามศักยภาพของชุมชนและเพื่อให้เกิดการพัฒนา หรือทั้งสรุปแนวโน้ตในการพัฒนา 3.1 ผู้ดำเนินการทบทวนการร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม วันที่ 6 ม.ค. 46 สรุปข้อคิดและเหตุผลการร่วมปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม 3.2 สรุปภาพพื้นรวมเกี่ยวกับสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนที่ชุมชนต้องการให้	-คุณมนตรี -ทพญ. พัชราลักษณ์	-ภาพแนวความคิดในการพัฒนา (รูปภาพ 4 ภาพ), กล้องถ่ายรูป -ชาร์ตภาพพื้นเกี่ยวกับสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการกิจกรรม	เวลาที่ใช้	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	สื่อ-อุปกรณ์
4.ร่วมสร้างแนวทางการพัฒนา โดยการพัฒนา การพัฒนา โดยการพัฒนา ร่วมกันคิดโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้บริการ/กิจกรรม ประสงค์ตามภาพฝัน (I₁), จัดลำดับความสำคัญ ของโครงการ/กิจกรรม (I₂) พร้อมทั้งสร้างแนว ทางในการปฏิบัติโดย การแบ่งกลุ่มผู้รับผิดชอบ (C₁) และตกลงรายละเอียดในการดำเนินงาน (C₂)	10.20 – 12.00 น.	วัตถุประสงค์ -สร้างแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยการศึกษาโครงการที่จะร่วมกัน ปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามภาพ ฝัน	รายละเอียดกิจกรรม 4.1 ผู้ดำเนินการชี้แจงรายละเอียดในการร่วมสร้างแนวทางการแก้ไข ปัญหาและพัฒนา หรือสิ่งที่ทำได้ ที่จะจริงใจได้ตามภาพ ฝัน เราจะต้องทำอะไรบ้าง โดยให้สมาชิกกลุ่มใหญ่ช่วยกันคิด โครงการหรือกิจกรรมที่สนใจและร่วมกันปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุ ภาพฝัน โดยโครงการดังกล่าวสามารถปฏิบัติได้ เป็นไปได้และ เห็นผลในเร็ววัน พร้อมกับเขียนโครงการที่คิดขึ้นมาลงใน กระดาษปรีฟ (ได้ก็โครงการ) 4.2 แบ่งกลุ่มย่อยให้สอดคล้องกับจำนวน โครงการ แจกแบบฟอร์ม รายละเอียดโครงการ (ชื่อโครงการ, มีกิจกรรมอะไรบ้าง, มีวิธีการ ดำเนินงานอย่างไร, มีงบประมาณจากไหน ได้บ้าง, ผู้รับผิดชอบ หลัก) ให้กลุ่มย่อยเลือกโครงการที่สนใจและสมาชิกกลุ่มย่อยไป ร่วมกันเขียนรายละเอียดโครงการตามที่ได้รับ 4.3 หลังจากนั้นนำโครงการที่ได้มาจัดลำดับความสำคัญของโครง การ อันไหนทำก่อน ทำหลัง 4.4 ผู้ดำเนินการสรุปโครงการที่ได้และนัดประชุมครั้งต่อไปกับผู้ รับผิดชอบโครงการ 4.5 กล่าวสรุปผลการประชุม กล่าวขอบคุณและปิดการประชุม 5.1 รับประทานอาหารร่วมกัน	ผู้รับผิดชอบ -คุณศุภาณี ชีเมงราย ละเอียดการทำกิจกรรม กลุ่ม -กลุ่มที่เลือกประจำกลุ่ม ย่อย 2 กลุ่ม -ทีมที่ 1 คุณมนตรีและ คุณกาญจนา, ทีมที่ 2 คุณเจนุญาและทพญ. พัชรลาภิกษณ์	สื่อ-อุปกรณ์ กระดานปรีฟภาพฝัน -ใบงานที่ 4 (คิดโครง การและแบบ ฟอร์มเขียนโครงการ) -กระดาษปรีฟ, ปากกา เมจิก -กล้องถ่ายรูป
5.รับประทานอาหาร กลางวันร่วมกัน	12.00 – 13.00 น.			-คุณมนตรี และ คุณเจนุญา -ทพญ.พัชรลาภิกษณ์ -แม่สวรรค์	

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างกิจกรรมที่ใช้ในการประชุมตามกระบวนการ A-I-C

แนวคิดในการพัฒนา

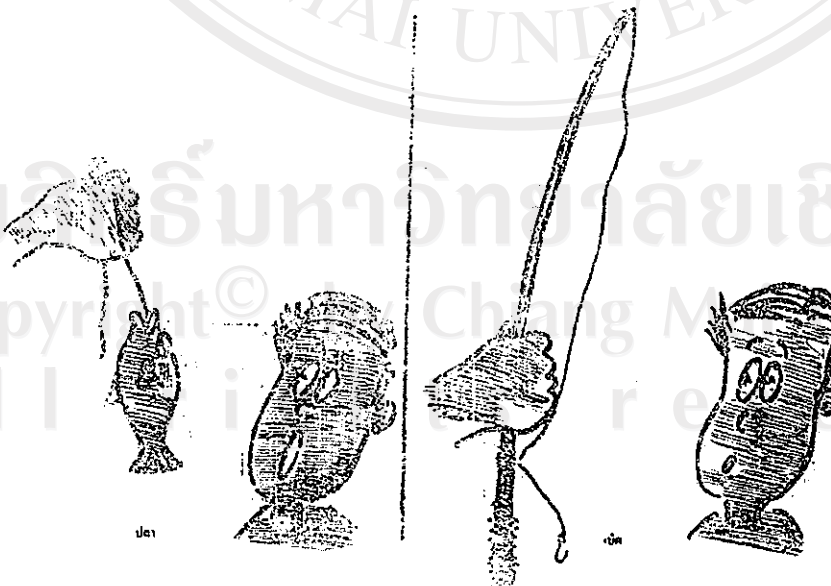
ภาพที่ 1 ปลา เบ็ด ผู้เข้าร่วมประชุมจะเลือกอะไร

ในการเลือกคนอาจจะบอกว่าเลือกเบ็ด แต่ในความเป็นจริงถ้าเราวางของ 2 อย่างไว้ ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะเอาปลามากกว่าเลือกเบ็ดเพราะกินได้เลยซึ่งสะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับการเลือกว่า

การเลือกปลา เป็นการพัฒนาแบบรัฐเป็นผู้ให้ (เช่น ให้แนวทาง เงิน วัสดุ) โดยชาวบ้านเป็นผู้รับผล รอดแนวทางพัฒนา เงิน วัสดุ โดยไม่คิดหาแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง ไม่มีการระดมทุน ทรัพยากรมาแก้ไขปัญหาทำให้โครงการพัฒนารูปแบบนี้ล้มเหลว ไม่ต่อเนื่องและยั่งยืนเมื่อภาครัฐ/เอกชน ถอนตัวการพัฒนาก็จะหยุดลง

การเลือกเบ็ด เป็นการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง สะท้อนภาพการพัฒนาที่รัฐเลือกชาวบ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยการสร้างความคิดให้ชาวบ้านคิดเป็น ทำเป็น โดยเริ่มคิดสถานการณ์ปัญหาและศักยภาพทั้งส่วนตัว ส่วนค้อยของชุมชนแล้ววิเคราะห์ส่วนขาด ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหา ลงมือปฏิบัติตามแผน ร่วมประเมินผลประโยชน์ จากการทำเลือกเบ็ดเพื่อไปตกปลา เมื่อไม่ได้ประโยชน์จากการตกปลาด้วยวิธีที่กำหนดก็จะหาวิธีการตกปลาใหม่จนกว่าจะได้ปลามากิน ซึ่งเบ็ดเป็นเครื่องมือที่ทำให้สามารถตกปลาได้กินตลอดไป เช่นเดียวกับการพัฒนาด้านสาธารณสุข ถ้าการพัฒนาเป็นการนำเอายา หรือของไปให้ชาวบ้านมากกว่าการให้แนวคิด หรือเครื่องมือในการพัฒนาจะทำให้ชาวบ้านไม่สามารถพึ่งตนเองได้ และคิดพึ่งพาเจ้าหน้าที่ตลอดไป

ถ้าเลือกเบ็ด จะหาปลาได้ตลอด ถ้าเลือกปลา จะกินได้เลย

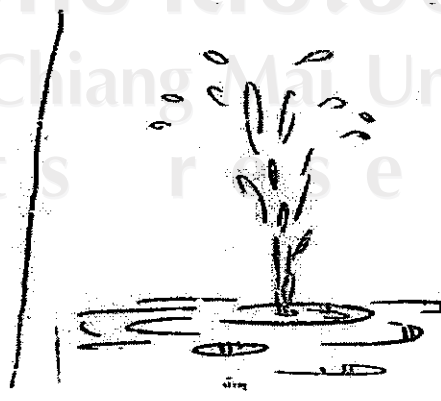
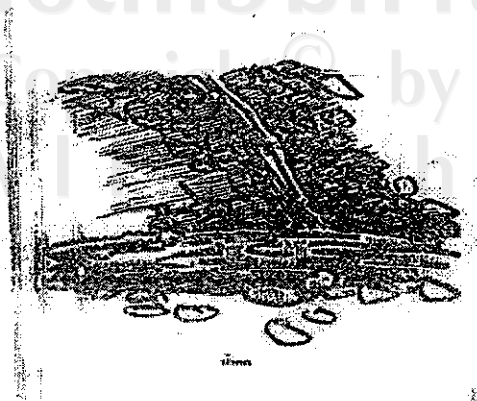

ภาพที่ 2 น้ำพุ น้ำตก ผู้เข้าร่วมประชุมจะเลือกการพัฒนาแบบน้ำพุ หรือน้ำตก

ถ้าตัดสินใจเลือก *การพัฒนาแบบน้ำตก* สะท้อนถึงภาพการพัฒนาแบบรวมอำนาจ โดยเป็นการสั่งการลงมาจากเบื้องบน เปรียบได้กับน้ำตกที่น้ำจะมีการก่อตัว รวมตัวสะสมน้ำในปริมาณที่มากพอที่จะไหลลงสู่เบื้องล่าง เช่นเดียวกับที่ภาครัฐจะต้องสะสมข้อมูลจนมากพอเพื่อใช้เป็นกรอบความคิด หรือแนวนโยบายการพัฒนาออกมา รวมทั้งเรื่องการใช้งบประมาณที่มีการสั่งการ จัดสรรลงมาสู่เบื้องล่าง ซึ่งหมายถึง จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้านซึ่งกว่าจะถึงประชาชนก็หลงเหลือลงมาเพียงเล็กน้อย เปรียบเทียบกับน้ำที่อยู่ข้างบนก่อนตกลงมาซึ่งมีมากมายเมื่อเทียบกับข้างล่าง อีกทั้งเราจะพบว่าบางครั้งการแก้ไขปัญหาไม่ตรงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ทำให้ประชาชนรับน้ำตก (เงิน หรืองบประมาณ) ไปใช้ไม่ถูกต้อง ไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพของทรัพยากร เมื่อน้ำบนภูเขาหมด น้ำก็จะไม่มีตกลงมา หรือเช่นเดียวกับถ้าไม่มีงบประมาณสนับสนุนลงไปให้ส่วนล่าง ก็ทำให้งานพัฒนาไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องตามที่ควรจะเป็น สรุปได้ว่า การพัฒนาแบบน้ำตกเป็นการพัฒนาแบบสั่งการจากบนลงสู่ล่าง (Top-down Planning)

ในทางตรงกันข้ามถ้าเลือก *การพัฒนาแบบน้ำพุ* จะสะท้อนภาพการพัฒนาที่เกิดจากพลังภายในของกลุ่ม ของชุมชน คือ พลังทางความคิด จินตนาการสร้างสรรค์ การกำหนดแนวทางการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาไปตามสถานการณ์ ตามความเป็นจริงบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองและเสาะแสวงหาทรัพยากร ค้นหาส่วนขาดและระดมความคิด ดำเนินการเพื่อให้ภาพฝันเป็นความจริง เมื่อทุกคนมีส่วนร่วม ทุกคนจะใช้พลังศักยภาพที่มีอยู่ช่วยกันคิด ช่วยกันทำให้เกิดกิจกรรมพัฒนาในส่วนที่ขาดของชุมชน โดยไม่ต้องรอแต่ให้ผู้อื่นเข้ามาช่วยเหลือ งานก็จะสามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน ซึ่งสรุปได้ว่า การพัฒนาแบบน้ำพุ เป็นการพัฒนาแบบจากล่างขึ้นสู่บน (Up-ward Planning) และเมื่อเปรียบกับการพัฒนาที่ผ่านมาในงานสาธารณสุข เจ้าหน้าที่มักไม่ได้สร้างพลัง หรือมองเห็นศักยภาพของชาวบ้าน ชุมชน แต่จะเป็นฝ่ายคิดแผนงาน/โครงการเพื่อไปให้ชาวบ้านลงมือปฏิบัติ นั่นคือไม่ได้ให้การพัฒนาแบบน้ำพุ โดยการส่งเสริมให้เกิดพลังในการพัฒนาที่มาจากชาวบ้าน ดังนั้นจึงควรปรับเปลี่ยนหันมาร่วมกันพัฒนาแบบน้ำพุเพื่อให้ชาวบ้าน และชุมชนเกิดพลัง เกิดศักยภาพในการกำหนดแผนงานพัฒนาชุมชนของตนเอง

น้ำพุ แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาที่อาศัยพลังจากภายในชุมชน พลังของชาวบ้านในการพัฒนา
น้ำตก แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาที่ถูกสั่งการจากภาครัฐ ซึ่งเป็นการพัฒนาจากบนสู่ล่าง

ภาพที่ 3 การพัฒนาคน 4 แบบ ผู้เข้าร่วมประชุมจะเลือกพัฒนาคนให้เป็นแบบใด การเลือกกว่าต้องการพัฒนาคนให้เป็นแบบใดใน 4 แบบ ดังนี้

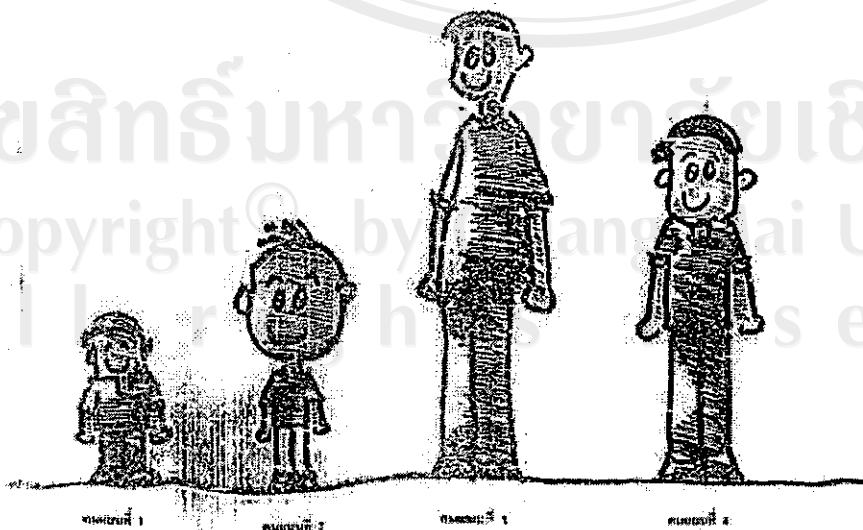
- คนแบบที่ 1 ลักษณะเป็นเด็ก (เด็ก/ศิษย์เล็ก)
- คนแบบที่ 2 เรียนรู้อย่างเดียว แต่ปฏิบัติไม่เป็น (ศิษย์โต)
- คนแบบที่ 3 ปฏิบัติได้ตามคำสั่ง แต่ไม่รู้ ไม่คิดเอง (ศิษย์เล็ก มือ เท้าใหญ่)
- คนแบบที่ 4 ต้องการพัฒนาให้รู้ ให้ปฏิบัติได้ (มีรูปร่างสมส่วน)

การเลือกพัฒนาคนแบบที่ 1 สะท้อนภาพการพัฒนาในอดีตที่เห็นว่าภาครัฐ รับแนวคิด หรือทฤษฎี การวิเคราะห์ชุมชนว่าปัญหาสาธารณสุข หรือปัญหาชุมชนเกิดจากองค์ประกอบ 3 อย่างคือ ใจ จม เจ็บ และ เห็นว่าชาวบ้านไม่มีความรู้จึงพยายามให้ความรู้ในทุกๆแขนง ทุกสาขาวิชาที่ตัวเองเรียนรู้มา ซึ่งการสอนมักจัดเป็นชั้นเรียนให้จดจำแล้วนำไปปฏิบัติให้ได้ จึงเปรียบเสมือนว่าเป็นการพัฒนาในลักษณะเด็ก คือ สมองยังเล็ก ไม่มีความรู้ ความคิดอ่านที่ดี ต้องสอนตลอดไป ทั้งสอนความรู้ ฝึกปฏิบัติเหมือนประชาชนเป็นเด็ก ทำให้ศักยภาพ ของชาวบ้านไม่ได้ถูกนำมาใช้เป็นประโยชน์ ดังนั้นในการแก้ไขจึงต้องปรับเปลี่ยนแนวคิด หรือมุมมอง จากที่เคย เอาเจ้าหน้าที่เป็นศูนย์กลางมาเป็นให้ชาวบ้าน หรือชุมชนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้

การเลือกพัฒนาคนแบบที่ 2 สะท้อนภาพการพัฒนาที่ผ่านมาว่า เรามองที่จะสอนคน (เจ้าหน้าที่และ ประชาชน) ให้มีแต่ความรู้ทางวิชาการ โดยการท่องจำ จนมีความรู้ ศิษย์โตแต่ไม่ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้มีแต่ คิดไม่ได้ลงมือปฏิบัติ หรือกระทำจริง สรุปได้ว่าเป็นการพัฒนาแต่ความคิด ไม่ได้พัฒนาให้เกิดทักษะในการปฏิบัติ

การเลือกพัฒนาคนแบบที่ 3 สะท้อนภาพการพัฒนาที่หน่วยงานหลักเมืองบนมุ่งคิดแผนนโยบาย กลวิธี วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม เป็นต้น ซึ่งเป็นโครงการแบบสำเร็จรูปมาให้ โดยที่มีผู้คิด (ไม่ได้ปฏิบัติ) และมีผู้ปฏิบัติ (ไม่ได้เป็นผู้คิด) ทำให้คนลักษณะนี้มีสมองที่ลีบเล็กเพราะไม่ได้ฝึกวิีคิด มุ่งเน้นแต่การปฏิบัติ จึงขาดความรู้ ขาดกระบวนการคิด และการใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองให้เกิดประโยชน์

การเลือกพัฒนาคนแบบที่ 4 สะท้อนภาพการพัฒนาที่ใช้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เป็นการ พัฒนาโดยใช้คน หรือบุคลากรที่มีอยู่ในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้คิด วิเคราะห์ สถานการณ์ หาแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนา ซึ่งเป็นการใช้ศักยภาพที่มีอยู่ของบุคคลเพื่อการพัฒนา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 4 ภาพปริศนา (ภาพผสมระหว่างคนแก่และหญิงสาว)

โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมพิจารณาภาพว่ามองเห็นเป็นภาพอะไรบ้าง ซึ่งผู้ดำเนินกิจกรรมได้สรุปข้อคิดจากการทำกิจกรรม เพื่อให้เห็นถึงลักษณะมุมมองของแต่ละคนว่ามีความแตกต่างกัน หรือมีการรับรู้ที่ต่างกัน ซึ่งแต่ละคนอาจมีหลายมุมมองและการรับรู้ไม่เหมือนกัน สิ่งที่เรามองเห็น คนอื่นอาจรับรู้ หรือมองเห็นเป็นคนละอย่าง ดังนั้นจึงไม่ควรยึดมั่น ถ้อยมั่นว่าความคิดเห็นของตนเองจะถูกต้องเสมอไป คนอื่นอาจมีความคิดเห็น และเหตุผลที่ดีกว่าเรา ถูกต้องกว่าเราก็เป็นได้ ทั้งนี้ควรเปิดใจให้กว้างเพื่อยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น พร้อมทั้งนำมาพิจารณาเพื่อให้ได้มีมุมมองที่หลากหลายสำหรับการตัดสินใจ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ภาพปริศนา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างเกมที่ใช้ในการประชุมตามกระบวนการ A-I-C

เกม “ดอกไม้”

วัตถุประสงค์

สร้างแนวความคิดความมีเหตุผลในการคิด เพื่อการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

อุปกรณ์

เตรียมดอกไม้หลากหลายชนิดใส่ถาดไว้ 2 ถาด

ขั้นตอน

1. จัดเตรียมดอกไม้ให้มีหลากหลายชนิดมากที่สุดใส่ถาดไว้สัก 2 ถาด (แต่ละชนิดไม่ควรเกิน 3 ดอก)
2. ถอดถาดดอกไม้ไปให้สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมเลือกหยิบถาดไว้คนละดอก
3. ให้แต่ละคนบอกชื่อดอกไม้ที่ตนเองเลือกหยิบถาดไว้ และบอกเหตุผลว่าทำไมถึงเลือกดอกไม้ชนิดนั้น
4. เขียนชื่อดอกไม้และเหตุผลที่สมาชิกให้ไว้ใส่ลงในกระดาษปรีฟ นำไปติดให้ทุกคนได้เห็น
5. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปดอกไม้ที่ถูกเลือกและเหตุผลที่เลือก พร้อมทั้งสรุปข้อคิดที่ได้จากการเล่นเกม

สรุปข้อคิดที่ได้

คนเรามีความแตกต่างกันทางความคิดเห็น ความรู้สึกที่อาจมีมุมมองคนละด้าน และทุกคนต่างมีเหตุผลของตนเอง ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวอาจเกิดจากปัจจัยต่างๆในตัวบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ชีวิต อาชีพ ลักษณะครอบครัว สิ่งแวดล้อม และอื่นๆ ดังนั้นความคิดเห็นแต่ละคนอาจคิดได้ไม่รอบด้าน การรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันคิดจะช่วยให้การค้นหาคำความจริงทำได้ดียิ่งขึ้น และทุกคนจะต้องช่วยกันสะท้อน หรือร่วมกันแสดงออกซึ่งความคิดเห็น ไม่ต้องกลัวว่าจะคิดผิด หรือคิดถูก ความคิดเห็นของทุกคนเข้าเทียมกัน ต่างกันแต่เพียงอาจคิดเห็นได้คนละด้าน นั่นคือ ความคิดเห็นและเหตุผลของแต่ละคนมีค่า เราต้องยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น อย่าเพิ่งไปปฏิเสธไม่ยอมรับ ต้องเปิดโอกาสให้คนอื่นได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และไม่ว่าจะอยู่ในสังคมระดับไหน การยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น การให้เกียรติคนอื่น เป็นสิ่งที่ควรค่าสำหรับการอยู่ร่วมในสังคม อีกทั้งยังเป็นกติกาของสังคมที่จะทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

เกม “ลมเพ ลมพัด”

วัตถุประสงค์ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินและฝึกทักษะการสื่อสาร

อุปกรณ์ ร่วมกันร้องเพลงลมเพ ลมพัด

เนื้อเพลง ลมเพ ลมพัด ลมเจ้าพัดอะไร พัดคนที่...(เช่น พัดคนที่ใส่หน้ากาก, พัดคนที่ใส่เสื้อสีแดง เป็นต้น)

ขั้นตอน

1. ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนยื่นล้อมวง ปรบมือและร่วมร้องเพลงลมเพ ลมพัด
2. เมื่อร้องเพลงไปถึงท่อนที่บอกว่า “พัดคนที่.....” ผู้ดำเนินกิจกรรมจะเป็นผู้บอกคำสั่งว่าพัดอะไร ถ้าสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมคนใดที่มีลักษณะเหมือนคำสั่งให้วิ่งไปยืนสลับที่กับคนอื่น ห้ามยืนอยู่กับที่
4. ใครทำผิดให้ออกไปแสดงกิจกรรมตามที่ผู้ดำเนินกิจกรรม และสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่นบอก
5. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปข้อคิดที่ได้จากการเล่นเกม

สรุปข้อคิดที่ได้

ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องการสื่อสารที่ถูกต้อง ชัดเจนจะช่วยให้การปฏิบัติงานทำได้ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เกม “สลับที่นั่ง”

วัตถุประสงค์ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และแนวคิดเรื่องการทำงาน การประสานงาน เพื่อการทำงานเป็นทีม

อุปกรณ์ เก้าอี้

ขั้นตอน

1. ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนนั่งเก้าอี้ที่จัดล้อมเป็นวงกลมให้ชิดกันมากที่สุดเพื่อไม่ให้ขยับและเคลื่อนที่ได้ง่าย สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมเอามือไขว้เกี่ยวกันไว้ไม่ให้หลุด และให้เปลี่ยนที่นั่งตามคำสั่งของผู้ดำเนินกิจกรรม
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมออกคำสั่ง คือ ด้านับ 1 ให้สมาชิกทุกคนเลื่อนเปลี่ยนที่นั่งไปทางซ้ายมือพร้อมกัน ด้านับ 2 ให้สมาชิกทุกคนเลื่อนเปลี่ยนที่นั่งไปทางขวามือพร้อมกัน และด้านับ 3 ให้ทุกคนยืนขึ้นพร้อมกัน
3. ผู้ดำเนินกิจกรรมออกคำสั่งโดยมีทั้งการนับทีละครั้ง และการนับต่อเนื่องกัน เช่น 1, 2, 12, 123 เป็นต้น
4. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปข้อคิดที่ได้จากการเล่นเกม

สรุปข้อคิดที่ได้

ควรฟังคำสั่งให้ชัดเจนและเข้าใจก่อนการลงมือปฏิบัติ และการทำงานเป็นทีมจะต้องมีการประสานงานกันเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน

เกม “มอบมาลัย”

วัตถุประสงค์ เพื่อหาผู้นำ หรือแกนนำในการทำงาน พร้อมทั้งสร้างแนวคิดการจัดการกับปัญหาเพื่อนำไปสู่การแก้ไข

อุปกรณ์ พวงมาลัย

- ขั้นตอน**
1. ผู้ดำเนินกิจกรรมขอตัวแทนสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม 1 คน เพื่อเป็นตัวแทนนำมาลัย (ที่ได้จากการนำดอกไม้จากเกม “ดอกไม้” ไปร้อยเป็นพวงมาลัย) ไปมอบให้สมาชิกคนใด คนหนึ่งของผู้เข้าร่วมประชุมด้วยกัน โดยให้พิจารณาว่าเห็นสมควรจะมอบให้ใคร และใครที่เหมาะสมจะได้รับมอบมาลัยนั้น
  2. ระหว่างที่ตัวแทนผู้มอบถือพวงมาลัยเดินไปรอบๆ สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่นร่วมปรบมือ ร้องเพลง จนกระทั่งผู้มอบ มอบมาลัยเสร็จแล้วจึงหยุดปรบมือและหยุดร้องเพลง
  3. ผู้ดำเนินกิจกรรมเชิญตัวแทนที่เป็นผู้นำมาลัย ไปมอบ และผู้ได้รับมอบออกมากล่าวความรู้สึก และเหตุผล สำหรับผู้นำไปมอบว่าทำไมจึงนำมาลัยไปมอบให้คนนั้นทุกๆ ที่มีสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมอยู่หลายคน ส่วนผู้รับมอบกล่าวความรู้สึกที่ถูกเลือกและได้รับมอบมาลัย
  4. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปข้อคิดที่ได้จากการเล่นเกม

สรุปข้อคิดที่ได้

ทำไมผู้มอบจึงเลือกมอบมาลัยให้คนนั้น และทำไมคนนั้นจึงได้รับมอบมาลัย ทั้งนี้เหตุผลส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการเป็นผู้ใหญ่ที่ได้รับความนับถือ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ เป็นที่ไว้เนื้อเชื่อใจ และให้การช่วยเหลือต่อส่วนรวม เป็นต้น

ส่วนแนวคิดในการจัดการกับปัญหา คือ การร้อยมาลัยที่จัดเรียงร้อยดอกไม้ให้เป็นหมวดหมู่ด้วยเส้นด้าย เปรียบได้กับการจัดกลุ่มปัญหาให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายและสะดวกในการจัดการแก้ไข ตลอดจนการพิจารณาความสำคัญของปัญหา เพื่อจัดลำดับในการแก้ไขก่อน-หลัง

เกม “เสือกับลิง”

- วัตถุประสงค์ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และฝึกทักษะการสื่อสาร
- อุปกรณ์ ร่วมกันร้องเพลง เสือกับลิง
- เนื้อเพลง ลิงก็จับมือเสือก เสือกก็จับมือลิง ถูกใจๆจริงๆ (ซ้ำ) เสือกจับ.....ลิง ลิงจับ.....เสือก (ให้เดิมคำที่จะบอกให้จับเอง เช่น หู ไหล่ นม เป็นต้น)
- ขั้นตอน
1. ขออาสาสมัครตัวแทนผู้เข้าร่วมประชุม 2 คน ออกมายืนอยู่ตรงกลางวง สมมติให้คนหนึ่งเป็นเสือกและอีกคนเป็นลิง
  2. ผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่นๆยืนล้อมวง ประบมือ ร้องเพลงเสือกกับลิง พอร้องเพลงถึงท่อนที่บอกว่า “เสือกจับ.....ลิง ลิงจับ.....เสือก” ผู้ดำเนินกิจกรรมจะเป็นผู้บอกคำสั่งว่าให้จับอะไรก็ให้ตัวแทนจับตามนั้น
  3. ผู้เล่นเกมปฏิบัติตามคำสั่งอย่างรวดเร็ว (ห้ามซ้ำ) ใครทำผิด ลงโทษโดยให้ปฏิบัติตามคำสั่งที่สมาชิกกลุ่มใหญ่ให้ทำ
  4. ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปข้อคิดที่ได้จากการเล่นเกม

สรุปข้อคิด

นอกจากจะได้ความสนุกสนานจากการเล่นเกมแล้ว ยังมีข้อคิดคือ การปฏิบัติงานบางอย่างอาจต้องลงมือปฏิบัติโดยเร็วและถูกต้อง การตั้งใจฟังคำสั่งให้เข้าใจ ชัดเจนจะช่วยให้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามประเมินผลกระบวนการเรียนรู้

กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความรู้สึกของท่านต่อกระบวนการเรียนรู้

- ☹ เมื่อท่านมีระดับความพึงพอใจเห็นว่า “ควรปรับปรุง”
- ☺ เมื่อท่านมีระดับความพึงพอใจเห็นว่า “พอใช้”
- ☺ เมื่อท่านมีระดับความพึงพอใจเห็นว่า “ดี”

สิ่งที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	☹	☺	☺
1. วิธีการจัดมีความเหมาะสม			
2. ท่านมีความเข้าใจในหลักเกณฑ์ และวิธีการฝึกปฏิบัติ.....			
3. วิทยากรสนใจให้คำแนะนำและเป็นที่ยอมรับ.....			
4. การมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น.....			
5. บรรยากาศการเรียนรู้ ในกลุ่มเล็ก.....			
6. บรรยากาศการเรียนรู้ ในกลุ่มใหญ่.....			
7. สื่อ-อุปกรณ์มีความเหมาะสม			
8. สถานที่ มีความสะดวกและเหมาะสม			
9. ระยะเวลาที่กำหนดให้ มีความเหมาะสมกับงาน ที่ได้รับมอบหมาย			

- ปัญหา – อุปสรรคในการเรียนรู้ ครั้งนี้ คือ.....
- .....
- .....
- สิ่งที่สามารถนำไปฝึกปฏิบัติใช้ได้จริง และคิดว่าควรเรียนรู้เพิ่มเติม คือ.....
- .....
- .....
- ข้อคิดเห็น และเสนอแนะ.....
- .....

ภาคผนวก ฉ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. รศ. ดร. บุษผา วัฒนาพันธุ์ อาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผศ. ทพญ. ปิยะนารถ จาคีเกตุ อาจารย์ภาควิชาทันตกรรมชุมชน คณะทันต
แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. ทพญ. พัชรลักษณ์ เตื่อนนาคี ทันตแพทย์ 7 หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุข
โรงพยาบาลบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
4. อาจารย์ อโนชา ศีลาชัย อาจารย์ภาควิชาทันตภิบาล วิทยาลัยการ
สาธารณสุขสิรินธรขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ช

1. ตัวอย่างผลการตรวจสอบภาพช่องปาก
2. ตารางแสดงผลการตรวจสอบภาพช่องปาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบบันทึกสุขภาพช่องปาก

เลขที่.....

ชื่อ. คช/คต. โศภิตา .....นามสกุล ดิษฐ์ .....

วัน เดือน ปีเกิด 5.12.41 .....อายุ 4 ปี 7 เดือน

บ้านเลขที่ 20 หมู่ที่ 10 ชื่อหมู่บ้าน โศภิตา .....

ตำบล โศภิตา อำเภอ ห้วยทับทัน จังหวัด ขอนแก่น .....

วันที่ตรวจฟัน 5 พ.ค. 46 ..... ผู้ตรวจ .....

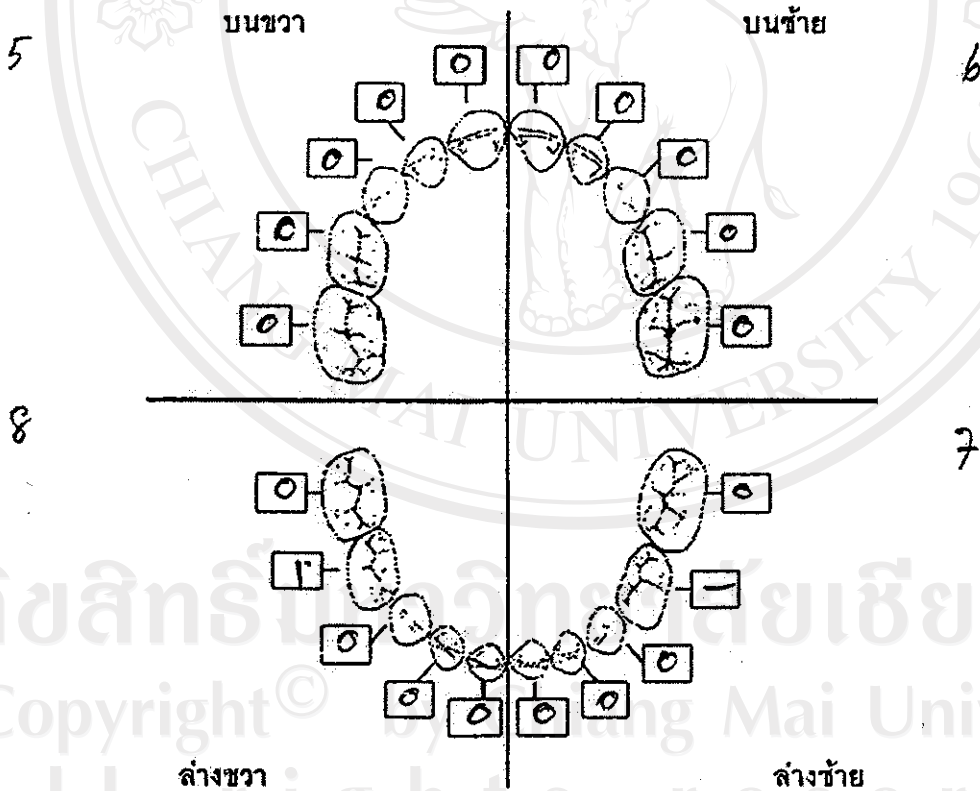
ตรวจที่ 9/15/46

ตรวจที่ 29/5/46

2	0	3	1	1	2
3	1	3	1	1	2
# 55	# 51, # 61	# 65	# 75	# 71, # 81	# 85

9
7
11
7

แผนการบดุดินทรี

ตรวจฟันเด็ก ลงรหัส 0 ฟันไม่ผุ, 1 ฟันผุ, 2 ฟันอุดแล้ว, 4 ฟันถอน, 9 ฟันยังไม่ขึ้น

1. ขณะนี้เด็กมีฟันซี่ใดอยู่ในช่องปากบ้าง รวมเด็กมีฟัน.....ซี่

2. เด็กมีฟันผุซี่ใดบ้าง รวมเด็กมีฟันผุ.....ซี่

แบบบันทึกสุขภาพช่องปาก

เลขที่..... 14

ชื่อ คช/คย ศิริพร .....นามสกุล ใจมั่น .....
 วัน เดือน ปีเกิด 17 ธันวาคม 41 .....อายุ 5 4 ปี 2541 เดือน 4
 บ้านเลขที่ 159 หมู่ที่ 2 ชื่อหมู่บ้าน โพนผ่อง
 ตำบล โพนผ่อง อำเภอ กันทรวิชัย จังหวัด ขอนแก่น
 วันที่ตรวจฟัน 30 เม 46 ผู้ตรวจ .....

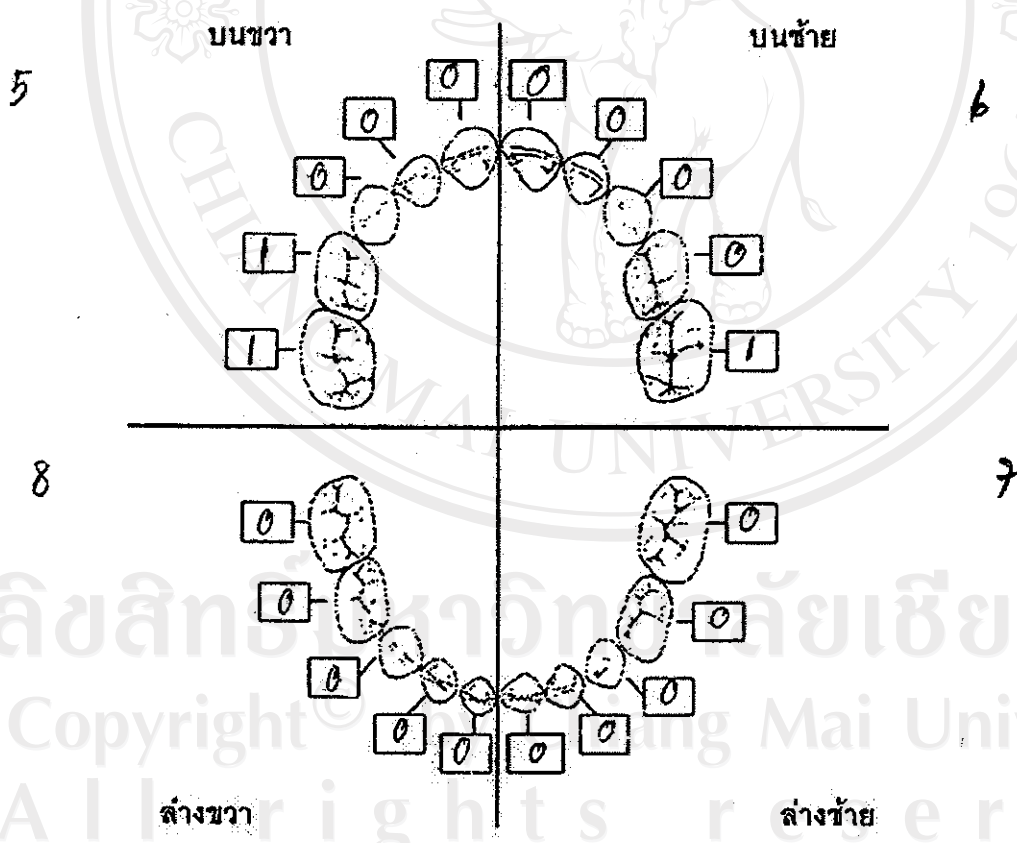
2 30/4/46
1 09/5/46

3	0	3	2	1	2
3	1	3	3	1	3

4/6
14/6

#55   #51,#61   #65   #75   #71,#81   #85

แผ่นกราฟดูอินทรีย์

ตรวจฟันเด็ก ลงรหัส 0 ฟันไม่ผุ, 1 ฟันผุ, 2 ฟันอุดแล้ว, 4 ฟันถอน, 9 ฟันยังไม่ขึ้น
 1. ขณะนี้เด็กมีฟันซี่ใดอยู่ในช่องปากบ้าง รวมเด็กมีฟัน..... 20 .....ซี่
 2. เด็กมีฟันผุซี่ใดบ้าง รวมเด็กมีฟันผุ..... 3 .....ซี่

ตาราง 20 แสดงผลการตรวจสอบสภาพช่องปาก

ลำดับ ที่	อายุ (ปี)	หมู่ ที่	ค่าดัชนีแผ่นคราบจุลินทรีย์ (PI)		ผลการตรวจสอบสภาพช่องปาก	
			PI ₁	PI ₂	จำนวนฟันที่มีเหลืออยู่ใน ช่องปาก (ซี่)	จำนวนฟันผุ (ซี่)
1.	6.4	2	1.00	0.40	9	4
2.	5.7	2	1.83	1.00	20	8
3.	5.6	2	2.17	1.50	20	4
4.	5.1	2	2.00	1.83	20	12
5.	5.0	2	1.83	1.50	20	2
6.	5.0	2	2.17	1.67	20	3
7.	4.11	2	1.00	0.83	20	-
8.	4.9	2	2.17	1.83	20	4
9.	4.8	2	0.83	0.83	20	11
10.	4.8	2	0.67	0.33	20	11
11.	4.8	2	1.67	1.50	20	4
12.	4.4	2	2.33	1.83	20	3
13.	4.4	2	1.67	1.33	20	9
14.	4.2	2	2.33	1.67	20	10
15.	3.11	2	2.50	1.67	20	10
16.	3.10	2	3.00	1.83	20	2
17.	3.7	2	2.67	2.17	20	1
18.	3.7	2	1.67	1.50	20	8
19.	3.6	2	2.00	1.33	20	9
20.	3.3	2	1.33	1.00	20	4
21.	2.5	2	1.33	0.67	19	-
22.	5.0	2	ไม่ได้ร่วมกิจกรรม	-	20	13
23.	4.4	2	ไม่ได้ร่วมกิจกรรม	-	20	1
24.	3.4	2	ไม่ได้ร่วมกิจกรรม	-	20	6
25.	2.4	2	ไม่ได้ร่วมกิจกรรม	-	20	1
26.	1.9	2	-	-	16	-
27.	1.7	2	-	-	9	-
28.	1.4	2	-	-	8	-
29.	1.3	2	-	-	8	-

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับ ที่	อายุ (ปี)	หมู่ ที่	ค่าดัชนีแผ่นคราบจุลินทรีย์ (PI)		ผลการตรวจสุขภาพช่องปาก	
			PI ₁	PI ₂	จำนวนฟันที่มีเหลืออยู่ใน ช่องปาก (ซี่)	จำนวนฟันผุ (ซี่)
30.	1.3	2	-	-	10	-
31.	1.0	2	-	-	4	-
32.	1.0	2	-	-	-	-
33.	0.11	2	-	-	4	-
34.	0.9	2	-	-	-	-
35.	0.6	2	-	-	-	-
36.	0.5	2	-	-	-	-
37.	5.7	10	1.83	1.50	20	13
38.	5.7	10	2.00	1.67	20	9
39.	5.5	10	2.33	1.33	20	-
40.	4.8	10	2.33	1.50	20	-
41.	4.7	10	1.83	1.50	20	2
42.	4.7	10	0.67	0.83	20	4
43.	4.7	10	2.00	1.83	20	15
44.	4.5	10	2.33	1.67	18	9
45.	3.9	10	2.33	1.67	20	-
46.	3.3	10	0.67	0.67	19	10
47.	3.1	10	2.00	1.67	20	3
48.	2.11	10	1.00	1.00	20	1
49.	2.10	10	0.50	0.50	20	2
50.	2.7	10	2.00	1.50	16	-
51.	1.4	10	-	-	8	-
52.	1.2	10	-	-	8	-
53.	1.2	10	-	-	6	-
54.	1.1	10	-	-	8	-
55.	1.1	10	-	-	5	-
56.	1.0	10	-	-	6	-
57.	1.0	10	-	-	-	-

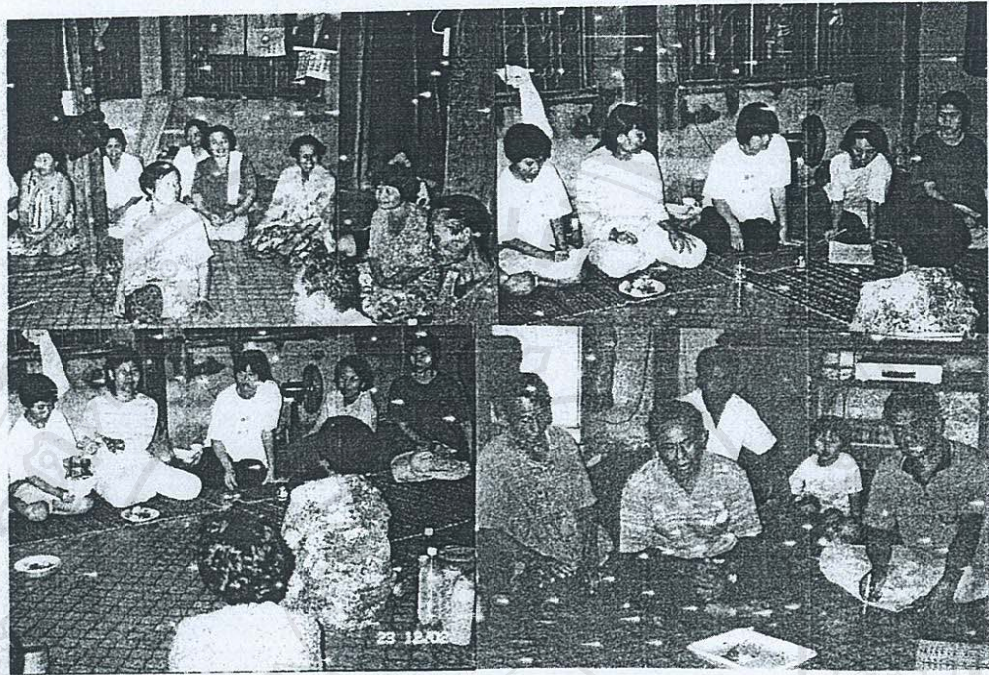

ตัวอย่างภาพประกอบการทำกิจกรรมต่างๆในกระบวนการวิจัย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ผู้วิจัยเข้าชุมชนแนะนำตัวและสร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้านร่วมกับนักวิจัยจากเชียงใหม่

ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ร่วมกับเจ้าหน้าที่และกลุ่มแกนนำในหมู่บ้าน

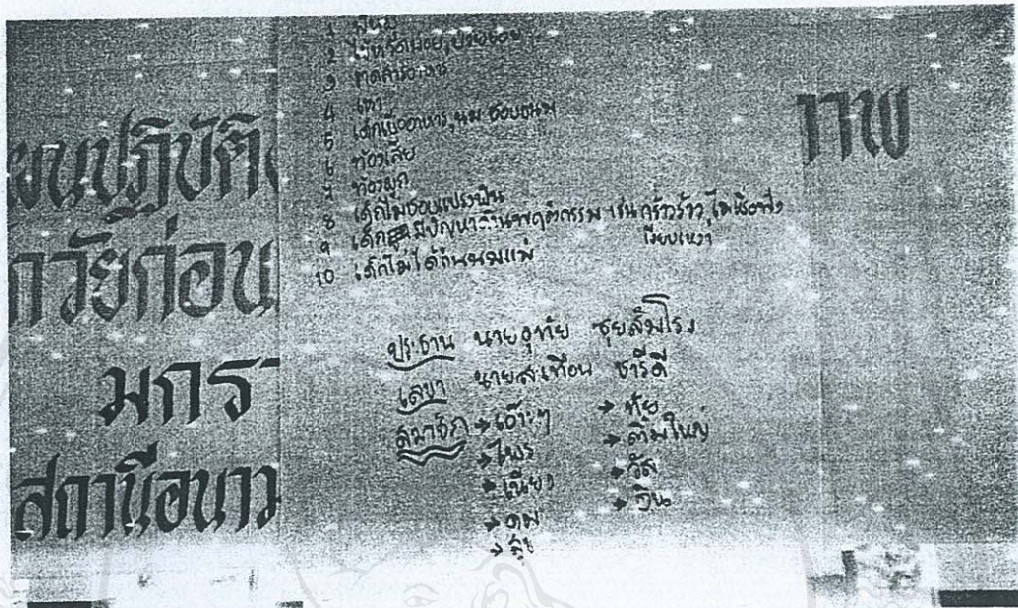

หน้าสถานีอนามัยตำบลโนนฆ้องกล่าวเปิดการประชุมวางแผนปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาสุขภาพ
ในเด็กก่อนวัยเรียน ส่วนผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และกำหนดการประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมทำกิจกรรมกลุ่มย่อย วิเคราะห์ปัญหาและ
กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาสุขภาพในเด็กก่อนวัยเรียน

ตัวอย่างปัญหาสุขภาพในเด็กก่อนวัยเรียนที่สมาชิกกลุ่มย่อยร่วมกันคิด

ตัวแทนสมาชิกกลุ่มย่อยนำเสนอผลการร่วมวิเคราะห์ปัญหาต่อกลุ่มใหญ่

ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมเล่นเกมเพื่อความสนุกสนานคลายเครียด

ทีมวิทยากร “ร่วมแรงแข็งขัน” และร่วมปรึกษาหารือเพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมการประชุมให้เหมาะสมเป็นระยะ

กิจกรรมจัดเลี้ยงอาหารเสริมเด็กก่อนวัยเรียน มีกิจกรรมย่อยชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง

เจ้าหน้าที่ให้ความรู้เรื่องโภชนาการ และการดูแลความสะอาดช่องปากเด็ก
โดยนักวิชาการสาธารณสุข และทันตภิบาลที่สถานีอนามัยตำบลโนนฆ้อง

กิจกรรมข้อมสีฟันเพื่อหาค่าดัชนีแผ่นคราบจุลินทรีย์ ประเมินประสิทธิภาพการแปรงฟันของเด็ก
ในภาพ อสม. เจ้าหน้าที่และผู้ปกครองกำลังช่วยกันข้อมสีฟันให้เด็ก

ผู้ปกครอง อสม.และเจ้าหน้าที่กำลังพาเด็กแปรงฟัน

เจ้าหน้าที่ตรวจช่องปากและให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองหลังการข้อมสีฟัน และการแปรงฟัน

ประเมินผลภายหลังสิ้นสุดกระบวนการวิจัยร่วมกับชาวบ้าน

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ – สกุล นางสาวสุมาลี ไชยแสนทา
- วัน เดือน ปีเกิด 8 พฤศจิกายน 2512
- ที่อยู่ปัจจุบัน 123/459 ศูนย์แพทย์ 2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมืองขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น
- ประวัติการศึกษา**
- พ.ศ. 2525 – 2530 มัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมอดินแดง มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- พ.ศ. 2531 – 2533 ประกาศนียบัตรทันตภิบาล วิทยาลัยการสาธารณสุข
สิรินธรขอนแก่น อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- พ.ศ. 2536 – 2539 บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดนนทบุรี
- พ.ศ. 2540 – 2541 ศิลปศาสตรบัณฑิต (สารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดนนทบุรี
- พ.ศ. 2544 – 2546 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติการ
ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
- ประวัติการทำงาน**
- พ.ศ. 2534 – 2538 เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข 2 – 4 โรงพยาบาลสีชมพู
อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น
- พ.ศ. 2538 – ปัจจุบัน เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข 5 โรงพยาบาลบ้านฝาง
อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น